

Οι αετοί πεθαίνουν ελεύθεροι

(Απόσπασμα από το ομότιτλο μυθιστόρημα του συγγραφέα)

Γιώργιος Πολυράκης

Ιατρός Χειρουργός – Συγγραφέας

Όρθιος πάνω στον πυργίσκο του υποβρυχίου U-37 στον όρμο του Ίλιγγα, δυο χιλιόμετρα βόρεια της Χώρας Σφακίων, ο πλοίαρχος Γκερτ Λίμπριχ απολάμβανε τη μυρωμένη ανάσα της θάλασσας και του βουνού, που πύργωνε ορθόψηλο πάνω απ' το περιγιάλι. Οι δύο άκρες του όρμου ήταν γεμάτες βράχους ξασπρισμένους από τη θάλασσα και στο μυχό του οι βράχοι παραχωρούσαν τη θέση τους σε κάτασπρα σα χιόνι βότσαλα, άλλα μικρά και άλλα μεγαλύτερα, λειασμένα από το θαλασσινό νερό κατά τη διαδρομή του χρόνου.

Η θάλασσα ήταν γαλαζοπράσινη και γαλήνια, χωρίς ούτε το παραμικρό κυματάκι να ρυτιδώνει τη βελουδένια της γυαλάδα. Ο σιγανός, απαλός ήχος του νερού δυνάμωνε ανεπαίσθητα πάνω στα βότσαλα κι ύστερα καταλάγιαζε, σαν να ήταν η ανάσα ολάκερου του πελάγουσ. Λίγο πιο πέρα, στα δεξιά του όρμου, τα πυκνά, σκουρόχρωμα φύκια που διακρίνονταν κάτω από την επιφάνεια, έμοιαζαν σα να χόρευαν ένα αργό, λικνιστικό χορό, έτσι όπως λύγιζαν καθώς ακολουθούσαν τον αέναο ρυθμό της θάλασσας...

Ο πλοίαρχος Γκερτ Λίμπριχ ήταν κοντά στα σαράντα. Ψηλός, λεπτός και νευρώδης με ξανθά μαλλιά και με μάτια στο χρώμα του ξεθωριασμένου γαλάζιου, παρουσίαζε στο δέρμα του προσώπου την κέρνη χλωμάδα του ανθρώπου που είχε πολύ καιρό να δει τον ήλιο. Ωστόσο, τίποτε πάνω του δεν άφηνε να φανεί ότι είχε γνωρίσει πάμπολλες φορές το φόβο του θανάτου στα σκοτεινά και άγνωστα βάθη των θαλασσών, όπου έπλεε με το σκάφος του.

Δεκαεννιά μήνες πριν, ο Γκερτ Λίμπριχ είχε χάσει την οικογένειά του. Η γυναίκα του, με την οποία ήταν ερωτευμένος από τα εικοσιένα του, ο τετράχρονος γιος του, η δίχρονη κόρη του και το μόλις ενός μηνός αγοράκι του, σκοτώθηκαν σ' ένα βομβαρδισμό του Βερολίνου από τα βρετανι-

κά αεροπλάνα κι από τότε, το μίσος του κατά των Εγγλέζων είχε γίνει κυριολεκτικά απύθμενο. Κάθε φορά που μέσα από το περισκόπιο του υποβρυχίου του αντίκριζε εχθρικό καράβι, ένιωθε κάτι μέσα του που ήταν σαν ακόρεστη πείνα. Μόνο μέσα στους τελευταίους δώδεκα μήνες, είχε βυθίσει είκοσι δύο πλοία του εχθρού κι ήταν αυτός ο λόγος που ο ναύαρχος Νταίνιτς τον αποκαλούσε με καμάρι «πάνθηρα των ωκεανών» και τον πρόβαλε ως παράδειγμα προς μίμηση. Ένα μήνα πριν, τον είχε καλέσει στο Βερολίνο, όπου και τον είχε παρασημοφορήσει ο ίδιος ο Χίτλερ. Τότε ήταν η πρώτη φορά που ο Γκερτ Λίμπριχ αντίκρισε από τόσο κοντά τον άνθρωπο που είχε αποφασίσει να επιβάλει μια νέα τάξη πραγμάτων στην Ευρώπη. Κι ήταν ακόμη η πρώτη φορά που ένιωσε μian απίστευτη για τον ίδιο αλλαγή μέσα του: την ώρα που ο Χίτλερ τον παρασημοφορούσε, ο Γκερτ Λίμπριχ αναλογίστηκε ότι εάν ο άνθρωπος αυτός με τα πυρετικά μάτια δεν είχε αρχίσει τον πόλεμο, θα ζούσε τώρα η οικογένειά του και το μικρότερο αγοράκι του – που δεν είχε προλάβει να το γνωρίσει – θα είχε κάνει τώρα τα πρώτα του αδέξια βηματάκια. Μόλις έκανε αυτές τις σκέψεις, κατάλαβε ότι είχε αρχίσει να μισεί τον άνθρωπο που τον παρασημοφορούσε χαμογελώντας, εκείνη τη στιγμή...

Καθώς εξακολουθούσε να παραμένει ακίνητος στον πυργίσκο του υποβρυχίου κι ο ήλιος της Κρήτης τον έκαιγε στο πρόσωπο, ο Γκερτ ένιωθε πως η θάλασσα μπροστά του είχε την ίδια μελαγχολία που φώλιαζε βαθιά στην ψυχή του. Το προηγούμενο βράδυ είχε δει στο όνειρό του τη γυναίκα και τα παιδιά του. Βρίσκονταν, λέει, στην εξοχή κι έπαιζαν και γελούσαν ευτυχισμένοι. Ξάφνου, το μικρό του αγοράκι ξέφυγε από τα χέρια του κι έπεσε σ' ένα πηγάδι που είχε βρεθεί μπροστά τους, βγάζοντας μια σπαρακτική φωνούλα. Ο Γκερτ πετάχτηκε τόσο απότομα από τον ύπνο του, που χτύπησε δυνατά το

κεφάλι του στο μπουλμέ της κουκέτας. Όταν συνήλθε, έτριψε το κεφάλι του εκεί όπου είχε χτυπήσει κι αμέσως ένωσε τη νοσταλγία, τη θλίψη και τον πόνο να πλημμυρίζουν κάθε ίνα του κορμιού του. Άναψε το φως και πήρε την καθραρισμένη φωτογραφία που του είχε στείλει η γυναίκα του, δύο εβδομάδες μετά τη γέννηση του μωρού τους. Ο πόνος που ένιωθε στην ψυχή γινόταν αφόρητος καθώς κοίταζε τη γυναίκα του που, καθισμένη σε μια πολυθρόνα, κρατούσε το νεογέννητο στα γόνατά της, ενώ από τη μια και την άλλη πλευρά στέκονταν ο μεγαλύτερος γιος και η κόρη του, ντυμένα και τα δύο με παραδοσιακές βαυαρικές φορεσιές.

Μέχρι το πρωί δεν ξανακοιμήθηκε και τώρα, μετά από τόσες ώρες, όρθιος στον πυργίσκο του υποβρυχίου, εξακολουθούσε να νιώθει τη μελαγχολία να βαραίνει την ψυχή του. Κάποια στιγμή έφτασε στ' αυτιά του από το εσωτερικό του υποβρυχίου η φωνή του ύπαρχου, που έδινε τις τελευταίες οδηγίες στο πλήρωμα, καθώς ετοιμάζονταν για τον απόπλου: «Χάιλ Χίτλερ». Την ίδια στιγμή, ο πόνος της ψυχής του έσμιξε με το μίσος.

Μεγάλε ηγέτη, παράφρονα δεκανέα, άρχισε να σκέπτεται, που παριστάνεις το σπουδαίο και τον ήρωα, να Ξερες πόσο θα ΄θελα να σε είχα κάμποσο καιρό στο υποβρύχιο μου... Πόσο θα ΄θελα να ζήσεις εδώ μέσα, αναπνέοντας τη δυσσομία των αντρικών κορμιών που πολλές φορές γίνεται αφόρητη καθώς οι γενναίοι τούτοι άντρες-θύματά σου, ζουν σ' αυτό τον περιορισμένο χώρο... Πόσο θα ΄θελα να νιώσεις στα ρουθούνια σου την οσμή της υγρασίας που εισχωρεί παντού, σ' όλους τους πόρους του δέρματος και κάνει το κορμί να σαπίζει... Πόσο θα ΄θελα να νιώσεις την επίμονη οσμή των κρεβατιών, τις οσμές από τις μπότες και τα άπλυτα πόδια και πάνω απ' όλα την μπόχα του αρρωστημένου ιδρώτα του φόβου... Πολύ θα ΄θελα να ΄βλεπα στη φάτσα σου πώς θα αισθανόσουν αν είχες τα εγγλέζικα αντιτορπιλικά να τριγυρίζουν πάνω από το κεφάλι σου κι εσύ να είσαι υποχρεωμένος να παραμένεις ακίνητος, για να μη σε πιάσουν τα υδρόφωνα απ' εκεί πάνω. Θα ΄θελα να δω πόσο θάρρος κουβαλάς πάνω σου, σα θα ΄ξερες ότι από στιγμή σε στιγμή οι βόμβες θ' άρχιζαν να κατεβαίνουν προς το μέρος σου, η μια μετά την άλλη ... Θα ΄θελα να βιώσεις το αληθινό νόημα του φόβου σα θα ΄κουγες τη μια έκρηξη δυνατότερη από την άλλη, που σημαίνει ότι η βόμβα έσκασε πιο κοντά σε σένα... Θα ΄θελα να σε δω πανιασμένο από φόβο να βλέπεις τα φώτα να τρεμοπαίζουν... να σβήνουν... και ν' αναρωτιέσαι αν θα α-

νάψουν ξανά... να βλέπεις νερά να τρέχουν ξαφνικά και ν' αναρωτιέσαι αν θα ξαναβγείς στην επιφάνεια... αν θα δεις ξανά τον ήλιο και αν θα ανασάνεις ξανά καθαρό αέρα... ή αν κάποια από τις βόμβες βυθού θα ανοίξει το σιδερένιο κύτος του υποβρυχίου σου και θα ορμήσει μέσα η ίδια η κόλαση που θα σε πνίξει πριν το σκάφος σου φτάσει στο βυθό... Και τι δε θα ΄δινε για να σε δω να αναρωτιέσαι σε πόσην ώρα θα πεθάνεις καθώς θα τελειώσει ο αέρας, στην περίπτωση που οι βόμβες βυθού δεν τρύπησαν το σκάφος σου αλλά του προκάλεσαν τέτοιες μηχανικές βλάβες που θα ήταν αδύνατο να αναδυθεί ... θα ΄θελα να σε δω να βιώνεις το αληθινό νόημα της θυσίας, όπως τη βιώνουν χιλιάδες νέοι-θύματά σου... μόνο που δεν ξέρω αν είσαι ικανός να το κατανοήσεις...

«Κύριε κυβερνήτα, το σκάφος είναι έτοιμο προς απόπλου». Η φωνή του ύπαρχου τον απέσπασε από τις σκέψεις του. Γύρισε και τον κοίταξε και είδε το όμορφο πρόσωπό του που άστραφτε από έξαρση. Ήταν ακόμη κατακόκκινος από τον ήλιο. Την άλλη στιγμή, σκέφτηκε ότι ήταν σωστή η απόφασή του να αποσυρθούν σε τούτο το ήσυχο μέρος και ν' αφήσει τους άντρες του να ξεκουραστούν και να αποφορτισθούν για μια ολοκληρωτή μέρα, ανασαίνοντας φρέσκο, καθαρό κι αρωματισμένο αέρα κι αφήνοντας τον ήλιο ν' απορροφήσει και το τελευταίο μόριο υγρασίας που μούλιαζε τα κορμιά τους.

«Πώς είναι οι άνδρες;» ρώτησε τον ύπαρχο.

«Αναζωογονημένοι, κύριε κυβερνήτα» απάντησε ο ύπαρχος και ο πλοίαρχος σκέφτηκε ότι καμιά λέξη δε θα απέδιδε την πραγματικότητα όσο αυτή.

«Πολύ καλά». Αμέσως μετά φώναξε σκύβοντας στο φωναγωγό: «Εμπρός η κύρια μηχανή. Όλοι σε θέσεις κατάδυσης». Ο ύπαρχος εξαφανίστηκε στο εσωτερικό του σκάφους κι επανέλαβε τη διαταγή του πλοίαρχου. Την άλλη στιγμή, το κατάστρωμα δονήθηκε κάτω από τα πόδια του Γκερτ Λίμπριχ και η μυρωδιά του πετρελαίου μπήκε στα ρουθούνια του.

Ο Γκερτ ένιωθε το υποβρύχιο να ζωντανεύει και το ένστικτο του κυνηγού ξύπνησε μέσα του. Έριξε μια ματιά στα βραχώδη, άδεντρα βουνά που υψώνονταν κατακόρυφα κι ύστερα το βλέμμα του πλανήθηκε στο απέραντο γαλάζιο που απλωνόταν μπροστά του. «Άντε, καλό κυνήγι» είπε δυνατά, καθώς μετακινούσε το βλέμμα νοτιοδυτικά. Απ' εκεί θα ερχόταν το «θήραμα» και προς τα εκεί θα κατευθυνόταν κι εκείνος για να το συ-

ναντήσει. Το «θήραμα» αυτή τη φορά ήταν ένα μεγάλο αγγλικό μεταγωγικό, το οποίο είχε αποπλεύσει από την Αγγλία με προορισμό την Αλεξάνδρεια. Μετέφερε χίλιους πεντακόσιους Βρετανούς στρατιώτες, οι οποίοι επρόκειτο να ενισχύσουν την 8η Στρατιά που αντιμετώπιζε ο Ρόμελ στον πόλεμο της ερήμου και η ανώτατη Γερμανική Διοίκηση είχε δώσει εντολές να βυθιστεί οπωσδήποτε αυτό το πλοίο, το οποίο ταξίδευε καμουφλαρισμένο σε εμπορικό, όπως γινόταν τελευταία σε πολλά πλοία. «Εξυπνάκηδες...» είπε μεγαλόφωνα ο Γκερτ. Ο ίδιος είχε βυθίσει τρία ακόμη αγγλικά πλοία καμουφλαρισμένα σε εμπορικά που ταξίδευαν για Αλεξάνδρεια με σκοπό να ενισχύσουν την 8η στρατιά.

Όρθιος πάντα στον πυργίσκο, ο Γκερτ κοίταζε τη μύτη του υποβρυχίου που έσκιζε με χάρη τα ακύμαντα, γαλαζοπράσινα νερά και για πολλοστή φορά έκανε την ίδια σκέψη: τα υποβρύχια θα μπορούσαν να κερδίσουν μόνο τους τον πόλεμο. Αυτά τα φονικά σκάφη, που και μόνο η σκέψη τους σκορπούσε τον τρόμο, είχαν αποδειχτεί πολύ αποτελεσματικά και, εάν η γερμανική πολεμική βιομηχανία απεφάσιζε να αυξήσει την παραγωγή τους και εάν ο ναύαρχος Νταίνιτς απεφάσιζε να τα διασκορπίσει στους ωκεανούς, θα μπορούσαν να

προκαλέσουν τρομακτικές απώλειες στον εχθρό και να εμποδίσουν σε αποφασιστικό σημείο τον ανεφοδιασμό του σε θέατρα πολέμου που ο ανεφοδιασμός ήταν δύσκολος αλλά και, φυσικά, απαραίτητος. Ο πλοίαρχος Γκερτ Λίμπριχ όμως είχε την εντύπωση ότι ο Νταίνιτς δίσταζε να κάνει αυτό που φαινόταν αυτονόητο ή άλλαζε συχνά γνώμη. Κι αν για τους Γερμανούς στρατηγούς του μεγάλου πολέμου του 1914-18 υπήρχε ένας δικαιολογημένος δισταγμός λόγω της οργής και της κατακραυγής ολοκλήρου του κόσμου για τα πρωτοεμφανισθέντα «υποβρύχια-χασάπηδες» και τα «ανθρώπινα κτήνη» που τα κυβερνούσαν, τώρα, σε τούτο τον πόλεμο, οι Γερμανοί στρατηγοί δε θα έπρεπε να έχουν τέτοιες ευαισθησίες. Εκείνος πάντως, ως κυβερνήτης υποβρυχίου, δεν είχε κανενός είδους ηθικούς φραγμούς ούτε ευαισθησίες. Πόλεμο έκανε... όπως πόλεμο έκαναν κι εκείνοι που είχαν εξολοθρεύσει την οικογένειά του...

Μια στιγμή πριν αφήσει τον πυργίσκο για να καταδυθούν, κοίταξε στο βάθος, κατά εκεί όπου έπεφταν οι ακτές της Αφρικής. Προς τα εκεί θα κατευθυνόταν κι όταν θα πλησίαζε θα έστριβε δεξιά, προς την κατεύθυνση του Γιβραλτάρ. Κάπου σ' εκείνη τη διαδρομή θα συναντούσε το θήραμά του...

